

Dosarul nr. 2rac-106/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.M.Țurcan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Bulgac, V. Sîrbu, V. Buhnaci)

DECIZIE

19 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Conprex”,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu
Răspundere Limitată „Conprex” împotriva Societății pe Acțiuni
„INTERAUTOTRANS” cu privire la încasarea sumelor, dobânzii de întârziere și
compensarea cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională depusă de
Societatea pe Acțiuni „INTERAUTOTRANS” împotriva Societății cu Răspundere
Limitată „Conprex” cu privire la încasarea sumei și compensarea cheltuielilor de
judecată,

împotriva deciziei din 09 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 22 octombrie 2015, SRL „Conprex” a depus cerere de chemare în judecată
împotriva SA „INTERAUTOTRANS”, solicitând rezilierea contractului de
antrepriză nr.9/14 din 30 mai 2014, încasarea sumei de 250000 de lei pentru lucrările
executate, de facto, în baza contractului de antrepriză nr.9/14 din 30 mai 2014,
încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 56227,97 de lei și încasarea cheltuielilor
de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, în data de 30 mai 2014 a
încheiat cu pârâtul contractul de antrepriză pentru executarea lucrărilor la obiectul
situat pe str. Socoleni, nr. 7/1, mun.Chișinău. Conform pct.2.1 din contract, costul
lucrărilor constituie 533477,05 lei, iar în temeiul pct. 2.2, clientul achită în avans
suma de 100000 de lei. Conform pct.2.3 din contract, calculul bazat pe actul
lucrărilor executate, se efectuează în decurs de 5 zile bancare din momentul semnării
actului.

Totodată, a menționat că pârâtul a încălcat obligațiile prevăzute în contract.
Avansul nu a fost transferat, iar pentru lucrările executate a achitat parțial.

Reclamantul a precizat că la data înaintării acțiunii, au fost executate lucrări în
sumă de 423497,88 de lei, confirmate prin actele de predare-primire a lucrărilor
executate din 25 august 2014, pentru suma de 411712,14 lei și din 06 octombrie

2014 pentru suma de 11785,74 lei, precum și prin facturile fiscale nr. JA3414883 din 25 august 2014 și nr. JA3414887 din 06 octombrie 2014. Lucrările au fost recepționate fără anumite neajunsuri. Astfel, pentru lucrările efectuate au fost transferate sumele de 61712,14 lei, conform ordinului de plată din 01 septembrie 2014, de 50000 de lei, conform ordinului de plată din 23 septembrie 2014 și de 61785,74 de lei, conform ordinului de plată din 01 decembrie 2014, iar în total suma de 173497,88 de lei.

Concomitent, a afirmat că în baza pct.3.4 din contract, beneficiarul urma, până la data de 20 iulie 2014 să asigure livrarea la obiect a materialelor de construcție, ceea ce nu a făcut, deși, au fost numeroase adresări în acest sens. În lipsa materialelor de construcție necesare, lucrările la obiect nu au fost executate în volum deplin și anume nu au fost executate lucrări în sumă de 106976,17 lei.

La 31 martie 2015 în adresa pârâtului a fost expediată pretenția, recepționată la 17 aprilie 2015, în care s-a indicat că, în legătură cu neexecutarea obligațiilor asumate de către SA „INTERAUTOTRANS”, se reziliază contractul de antrepriză nr.9/14 din 30 mai 2014. La fel, s-a acordat un termen de 5 zile pentru transferarea datoriei restante. La pretenția expediată a fost anexat și actul de verificare pentru cunoștință și semnare. Însă pretenția rămas fără răspuns.

Reclamatul a indicat că, la data de 01 septembrie 2014 datoria pârâtului constituia suma de 350000 de lei, iar dobânda de întârziere pentru perioada 01 septembrie 2014-22 septembrie 2014, la momentul achitării de către pârât a sumei de 50000 de lei, constituia 2397,26 de lei. La 06 octombrie 2014 au semnat actul de executarea lucrărilor în sumă de 11784,74 de lei, plata cărei urma a fi efectuată până la 12 octombrie 2014, însă pârâtul nu a achitat suma dată. Astfel, dobânda de întârziere pentru perioada 23 septembrie 2014-12 octombrie 2014 era de 1746,57 de lei. Pentru perioada 12 octombrie 2014-01 decembrie 2014, când pârâtul a achitat suma de 61785,74 de lei, dobânda de întârziere constituia 5125,24 de lei, iar pentru perioada 01 decembrie 2014-08 octombrie 2015, la data efectuării calculul datoriei, dobânda constituia 46958,90 de lei. Pentru neexecutarea obligațiilor de către pârât, dobânda de întârziere reprezintă suma de 56227,97 de lei.

Prin încheierea din 27 octombrie 2015 a Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău, s-a refuzat în primirea capătului de cerere privind rezilierea contractului de antrepriză din cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Conprex” împotriva SA „INTERAUTOTRANS” cu privire la rezilierea contractului și încasarea sumei.

Prin încheierea din 05 noiembrie 2015 a Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău, s-a admis cererea SRL „Conprex” cu privire la asigurarea acțiunii și s-a aplicat sechestru pe bunurile mobile, imobile și mijloacele bănești din conturile bancare ale pârâtului SA „INTERAUTOTRANS”, în limita valorii acțiunii, suma de 315414,80 de lei.

La data de 20 septembrie 2016, în cadrul ședinței de judecată, SRL „Conprex” a depus cerere suplimentară, prin care a majorat pretenția privind încasarea dobânzii de întârziere, solicitând încasarea sumei de 115351,26 de lei cu titlu de dobândă de întârziere pentru perioada 09 octombrie 2015-19 septembrie 2016.

La 24 ianuarie 2017, în cadrul ședinței de judecată, SRL „Conprex” a depus cerere suplimentară, prin care a majorat pretenția privind încasarea dobânzii de întârziere, solicitând încasarea sumei de 130993,76 de lei pentru perioada 20

septembrie 2016-23 ianuarie 2017.

În cadrul ședinței de judecată din 01 aprilie 2019, SRL „Conprex” a depus cerere de concretizare a acțiunii, majorând cuantumul pretențiilor și a solicitat încasarea sumei de 250000 de lei cu titlu de cost al lucrărilor executate, de facto, conform contractului nr. 9/14 din 30 mai 2015, a sumei de 220860,83 de lei cu titlu de dobândă de întârziere pentru perioada 01 septembrie 2014-01 aprilie 2019, a sumei de 109979,17 lei cu titlu de retribuție datorată în temeiul art. 955 alin.(2) Cod civil, încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 10000 de lei și a tuturor cheltuielilor privind judecarea prezentei cauze în sumă de 13529,81 de lei.

În motivarea cererii concretizate, SRL „Conprex” a indicat suplimentar că, în data de 25 iulie 2014, a înștiințat în formă scrisă directorul adjunct al SA „INTERAUTOTRANS”, Vladimir Pogojin, despre faptul neoferirii materialelor în termenele prevăzute de părți, motivul pentru care lucrările de construcții pot fi stopate, iar executarea lucrărilor conform contractului nu vor fi posibile de executat. Deși, a înștiințat pârâtul, situația nu s-a schimbat, lucrările au rămas neexecutate conform contractului nr.9/14 din 30 mai 2014 în valoare de 109979,17 lei.

Totodată, prin prisma art. 955 alin.(2) Cod civil, a solicitat suma de 109979,17 lei cu titlu de retribuție datorată din motive imputabile pârâtului. Or, la 25 iulie 2014, pârâtul a fost notificat că din motivul neoferirii materialelor în termenele prevăzute de părți în contract la pct.3.4, lucrările de construcții vor fi stopate, iar executarea lucrărilor conform contractului nu vor fi posibile de efectuat.

La 06 iunie 2016, SA „INTERAUTOTRANS” a depus cerere reconvențională împotriva SRL „Conprex”, solicitând declararea nulă a pct. 2.1 din contractele de antrepriză: nr. 3/13 din 04 noiembrie 2013, suma de 80264,47 de lei; nr.4/13 din 18 noiembrie 2013, suma de 118070,59 de lei; nr.5/13 din 04 decembrie 2013, suma de 126602,96 de lei; nr. 6/14 din 31 ianuarie 2014, suma de 107780,90 de lei; nr. 7/14 din 03 martie 2014, suma de 279292,00 lei; nr.8/14 din 02 aprilie 2014, suma de 511777,98 de lei, încasarea sumei de 888908,80 de lei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii reconvenționale s-a invocat că, a încheiat cu SRL „Conprex” contracte de antrepriză, după cum urmează: nr.3/13 din 04 noiembrie 2013, suma de 80264,47 lei; nr.4/13 din 18 noiembrie 2013, suma de 118070,59 de lei; nr.5/13 din 04 decembrie 2013, suma de 126602,96 de lei; nr.6/14 din 31 ianuarie 2014, suma de 107780,90 de lei; nr.7/14 din 03 martie 2014, suma de 279292,00 lei; nr. 8/14 din 02 aprilie 2014, suma de 511777,98 de lei și nr.9/14 din 30 mai 2014 în sumă de 533477,05 lei. Conform acestor contracte, pârâtul SRL „Conprex”, în calitate de antreprenor, și-a asumat obligația de a efectua lucrări de construcție capitală la cafeneaua din str. Socoleni, nr.7/1, sect. Rîșcani, mun.Chișinău, proprietatea SA „INTERAUTOTRANS”.

Totodată, a menționat că, până la înaintarea acțiunii de către pârât, nu au fost recepționate pe deplin lucrările la acest obiect de construcție și la data de 21 octombrie 2015 au înaintat în instanța de judecată, acțiune privind rezilierea contractului de antrepriză nr.9/14 din 30 mai 2014 și încasării sumei de 250000 de lei, restanță la datoria pentru lucru efectuat și dobânda de întârziere în mărime de 56227,97 de lei. Pentru lucrările efectuate, a achitat pârâtului suma de 1397286 lei, care este mult mai mare decât costul real al lucrărilor executate. Lucrările au fost stopate din motivul apariției unor neînțelegeri pe marginea costului volumului lor,

considerând că sunt mărite substanțial cele reflectate în contractele de antrepriză semnate potrivit devizelor de cheltuieli anexate la ele, întocmite de pârât prezentate doar spre semnătură, motiv pentru care SA „INTERAUTOTRANS” a refuzat semnarea actului de verificare, privind achitățile reciproce propus spre semnare de pârât la 31 martie 2015.

Astfel, pentru înlăturarea acestor divergențe, la 24 noiembrie 2015 a depus cerere în adresa Centrului Expertize Independente, prin care a solicitat efectuarea raportului de constatare tehnico-științifică la obiectul str. Socoleni, nr.7/1, mun. Chișinău, în vederea verificării lucrărilor de construcție și montaj, executate de SRL „Conprex” la acest obiect și aprecierii valorii lucrărilor inclusiv manopera. Cercetarea obiectului la fața locului a fost stabilită pentru data de 17 decembrie 2015, ora 09:00, cu înștiințarea pârâtului de a lua parte la aceste cercetări, prin scrisoarea nr. 268, recepționată la 16 decembrie 2015, însă a refuzat să se prezinte.

Conform raportului întocmit de SRL „CEXIN”, s-a constatat că, la lucrările de desființare a construcțiilor existente s-au efectuat în linii generale volumele indicate în raportul de expertiză privind starea tehnică a construcțiilor clădirii cafenea, amplasată pe str. Socoleni, nr.7/1, or. Chișinău, executat de expertul tehnic Liunenco Iu. în februarie 2014, dar s-a evidențiat că, volumul lucrărilor executate, de facto, diferă de cel indicat în actele de recepție cardinal, ele și se repetă în unele cazuri (Anexa nr.1), de exemplu: a) în devizele locale nr.1-7: „разбитые цементной штукатурки стен” se repetă în devizul nr.1 (12,08 m³), în devizul nr.2 (15,95 m³); „разбивка конструкции” de câteva ori se repetă în devizele enumerate și altele; b) valoarea de deviz a lucrărilor de desființare, conform devizelor locale nr.1-7 constituia 607687,23 de lei, dar conform calculelor din Anexa nr.1 ele constituie, de facto, 135274,88 de lei sau cu 472412,35 de lei mai puțin; c) transportul molozului de construcție conform devizelor constituie 63018,39 de lei, dar conform calculelor din Anexa nr.1 ele constituie, de facto, 35550 de lei, care includ și încărcarea molozului de construcție. Calitatea în construcții la executarea lucrărilor de reconstrucție, executate de firma SRL „Conprex” la obiectul nr. CPI 1/03-14-R în linii generale corespunde normativelor în vigoare. Valoarea totală a lucrărilor de reconstrucție executate, de facto, de SRL „Conprex” la obiectul nr. CPI 1/03-14-R, inclusiv manopera, calculate în Anexa nr.1, conform datelor pieței curente, cercetate la fața locului, constituie în total suma de 508377,27 lei sau cu 1138909,51 de lei mai puțin.

Reclamantul a precizat că, luând în considerare calculele din Anexa nr.1, pârâtul SRL „Conprex” a mărit volumul și manopera practic la majoritatea lucrărilor. Astfel: a) valoarea de deviz a lucrărilor de desființare conform devizelor locale nr.1-7 constituia 607687,23 de lei, dar conform calculelor din Anexa nr.1 ele constituie, de facto, 135274,88 de lei sau cu 472412,35 de lei mai puțin; b) transportul molozului de construcție conform devizelor constituie 63018,39 lei, dar conform calculelor din Anexa nr.1 ele constituie, de facto, 35550,00 lei, care includ și încărcarea molozului de construcție; c) în deviz și în procese-verbale au fost incluse lucrări la care nu au fost procurate de beneficiar materiale, cu toate că materialele au fost ale beneficiarului, de exemplu, betocontact, conducte de canalizare, s-a inclus mai multă armatură, etc; d) transportul materialelor în construcție a fost calculat incorect, conform legislației în vigoare era necesar în baza

informației MDRC nr.05/26-964 din 14 mai 2015, motiv pentru care transportul materialelor în construcție a fost majorat cu circa 145083,22 de lei (182482,89 de lei- 37399,66 de lei = 145083,22 de lei), plus, la transportul materialelor de construcție, s-au adăugat așa cheltuieli ca asigurarea socială și medicală 27,0%. Astfel, a transferat pârâtului, în baza contractelor de antrepriză și facturilor de plată prezentate, suma de 1397286 de lei sau cu 888908,80 de lei mai mult decât valoarea totală a lucrărilor de reconstrucție pe care le-a executat și care ar constitui suma de 508377,27 de lei, iar restul sumei achitate ilegal urmează a fi restituită. Suma de 1397286 lei a fost achitată SRL „Conprex” în baza facturilor fiscale, seria/nr: JA3414887; JA3414883; JA3414882; PA0873735; PA0873734; PA0873733; PA0873731; PA0873730 și a actelor transmitere-primire a lucrărilor executate, anexate la ele, fiind semnate din partea SA „INTERAUTOTRANS”, de către o persoană neîmputernicită.

Reclamantul a menționat că, devizele locale au fost întocmite de pârât ca specialist, profesionist în domeniu și cu încrederea acordată, însă, ulterior, s-a constatat potrivit raportului de constatare tehnico-științifică că este depășit vădit costul lucrărilor de cele reale, fără a se motiva necesitatea depășirii lor de la costul de piață și informarea beneficiarului despre acest fapt.

Reclamantul a susținut că, pct. 2.1 din contractele de antrepriză: nr. 3/13 din 04 noiembrie 2013; nr.4/13 din 18 noiembrie 2013; nr.5/13 din 04 decembrie 2013; nr. 6/14 din 31 ianuarie 2014; nr. 7/14 din 03 martie 2014; nr.8/14 din 02 aprilie 2014, sunt lovite de nulitate absolută, conform art. 220 Cod civil. Suma cu 888908,80 lei mai mult decât se cuvine și care depășește costul de piață a lucrărilor executate, o califică drept o îmbogățire fără justă cauză din partea pârâtului și SRL „Conprex” urma să restituie ce au primit ilegal, anume această sumă.

Ulterior, la 24 ianuarie 2017, SA „INTERAUTOTRANS” a depus o cerere, în temeiul art. 60 Cod de procedură civilă, prin care a redus cuantumul pretențiilor din cererea reconvențională, concretizându-le și a solicitat încasarea sumei de 888908,80 de lei, ce depășește costul lucrărilor executate, constituind o îmbogățire fără justă cauză din partea pârâtului.

În susținerea cererii, SA „INTERAUTOTRANS” a relatat că, motivele cererii rămân aceleași indicate inițial. Suplimentar a menționat că în baza actelor de transmitere-primire a lucrărilor executate la contractele de antrepriză menționate anterior, a transferat pârâtului SRL „Conprex” suma de 1397286 de lei sau cu 888908,80 de lei mai mult decât valoarea totală a lucrărilor executate, conform dispozițiilor de plată. Volumul lucrărilor în actele de transmitere-primire a lucrărilor executate sunt mărite nejustificat și nu corespund celor real executate.

Prin încheierea protocolară din 20 septembrie 2016 a Judecătoria Botanica, mun.Chișinău, s-a primit în procedură cererea reconvențională depusă de SA „INTERAUTOTRANS” împotriva SRL „Conprex” cu privire la nulitatea parțială a contractului de antrepriză și încasarea sumei, pentru examinarea împreună cu acțiunea inițială.

Prin încheierea din 20 septembrie 2016 a Judecătoria Botanica, mun.Chișinău, s-a admis cererea SA „INTERAUTOTRANS” cu privire la asigurarea acțiunii și s-a aplicat sechestrul pe bunurile mobile, imobile și mijloacele bănești din conturile bancare ale pârâtului SRL „Conprex”, în limita valorii acțiunii, suma de 888908,80

de lei.

Prin hotărârea din 11 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca nefondată cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Conprex” împotriva SA „INTERAUTOTRANS” privind încasarea sumelor, dobânzii de întârziere, cheltuielilor de judecată; s-a admis integral cererea reconvențională depusă de SA „INTERAUTOTRANS” și s-a încasat de la SRL „Conprex” în beneficiul SA „INTERAUTOTRANS” suma de 888908,80 de lei cu titlu de cost al lucrărilor executate, suma de 26667,26 de lei cu titlu de taxă de stat, iar în total suma de 915576,06 lei; s-a anulat sechestru aplicat prin încheierea din 05 noiembrie 2015 a Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău, pe bunurile mobile, imobile și mijloacele bănești din conturile bancare ale pârâtului SA „INTERAUTOTRANS”, în limita valorii acțiunii, suma de 315414,80 de lei.

Prin decizia din 09 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de SRL „Conprex” și s-a menținut hotărârea din 11 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 11 ianuarie 2021, SRL „Conprex” a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 09 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului s-a invocat încălcarea normelor de drept material prin neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată, aplicarea legii care nu trebuia să fie aplicată și interpretarea în mod eronat a legii.

Totodată, a susținut că, încălcarea obligației de motivare adecvată a concluziilor și soluțiilor, lipsa unui răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, poate fi considerată o încălcare a art. 6 par. 1 din Convenția Europeană (cauza Hiro Balani împotriva Spaniei). La caz, a menționat că a fost lipsit cu desăvârșire de un proces de judecată echitabil, recurs efectiv și la o instanță imparțială, deoarece hotărârea contestată nu a dat și nu a oferit răspunsuri la întrebările și obiecțiile formulate. În partea respingerii, instanța de judecată nu a dat nicio motivare legală și plauzibilă, iar motivarea efectuată se datorează interpretării eronate a prevederilor legale, precum și aplicării unor prevederi legale ce nu sunt aplicabile cauzei date.

Hotărârea instanței de fond, decizia instanței de apel, precum și raportul de expertiză din 02 aprilie 2018 sunt bazate exclusiv pe raportul de expertiză privind starea tehnică a construcțiilor clădirii, amplasate pe str. Socoleni, nr. 7/1, or. Chișinău, executat în februarie 2014, pe când această expertiză nu este anexată la materialele cauzei și nici nu a fost prezentată expertului spre examinare și nici instanței de judecată.

Recurentul a indicat că, instanța de apel eronat a aplicat prevederile art. 1389 Cod civil. Or, la caz erau aplicabile prevederile art. 967 Cod civil, conform cărora reducerea de către antreprenor a costului lucrării în raport cu cel stipulat în contract fără reducerea calității și cantității lucrării nu eliberează clientul de obligația de a plăti retribuiția stabilită. Între părți a fost încheiat un contract de antrepriză, prin care părțile au convenit pentru prestarea serviciului dat un preț concret, de altfel, preț stabilit de comun acord prin contractul semnat.

Recurentul a precizat că, în conformitate cu pct. 2.3 din contractul contract de antrepriza nr. 9/14 din 30 mai 2014, încheiat între părți, privind executarea lucrărilor de construcție la obiectul din str. Socoleni, nr. 7/1, mun. Chișinău, decontare pe baza actului de transmitere-primire a lucrărilor se efectuează în decurs de 5 zile bancare din momentul semnării actului. Astfel, ca urmare a efectuării fizice a tuturor lucrărilor, care au fost consemnate în actele de predare-primire a lucrărilor, intimatul le-a recepționat fără anumite obiecții și urmau a fi achitate la prețul convenit. Însă părâtul prin intermediul unui expert, a modificat prețul stabilit de părți la încheierea contractului, iar instanțele ierarhic inferioare, fără a se pronunța asupra acestor aspecte, au dispus încasarea sumei fără niciun temei juridic.

De asemenea, a declarat că, instanța de apel eronat a menționat că în ordine de apel nu au fost prezentate noi probe, deși, a fost prezentat răspunsul Ministerului Economiei și Infrastructurii Republicii Moldova nr. 10/2-8098 din 03 decembrie 2019, care atestă că Anatolie Achimov nu deține și nu a deținut anterior calitatea de elaborator de cheltuieli în construcții sau verificarea documentației de proiect în domeniul elaborării devizelor de cheltuieli, precum și răspunsul Ministerului Economiei și Infrastructurii Republicii Moldova nr. 10/2-8778 din 27 decembrie 2019, care denotă că, Anatolie Achimov nu deține și nu a deținut anterior calitatea de specialist atestat tehnico-profesional pentru activități de verificare/expertizare a proiectelor pentru construcții. De aici și rezultă nulitatea absolută a expertizei prezentate de către acesta. Astfel, reținerea de către instanța de judecată ca singura probă de bază de încasarea a unei sume considerabile, a unei expertize emise de un expert care nu este atestat în domeniu, fără avertizarea acestuia de răspundere penală, este o ilegalitate totală, iar actele judecătorești bazate pe această expertize sunt nule de drept și de fapt, iar instanța de judecată nu s-a pronunțat asupra acestora aspecte, deși, aceste constituie temeiul de bază la formularea apelului. Instanța de apel la justificarea acțiunilor acțiunilor expertului a indicat că, nu este posibilă stabilirea volumului lucrărilor, de facto, doar prin cercetarea documentelor, fără ieșirea la fața locului și efectuarea măsurărilor pentru lucrări.

O altă eroare a instanțelor de judecată, în opinia recurentului, este faptul legalizării și imixtiunii în activitatea persoanelor de drept privat. Între părțile litigiului a fost încheiat un contract de antrepriză, ambele persoane nu sunt din domeniul public, prin urmare raporturile acestora nu pot fi reglementate decât de contractul încheiat, citând în context prevederile art.666 alin.(1), art. 667 alin.(1), art.668 alin.(1) Cod civil. Astfel nicio persoană terță nu poate să se expună asupra „oportunității contractului” decât înșiși personale contractante. Însă la caz, în lipsa unui temei legal, expertul Anatolie Achimov a indicat sumele rezonabile în viziunea sa, asupra lucrărilor efectuate.

Având în vedere faptul că, instanța de apel a aplicat eronat unele prevederi legale, nu a aplicat cele aplicabile, precum și admis grave abateri manifestate prin neexpunerea asupra tuturor argumentelor invocate în cererea de apel, precum și neluarea în considerare a probelor prezentate în instanța de apel, a considerat că decizia instanței de apel urmează a fi casată cu trimiterea cauzei spre rejudecare.

Recurentul a susținut că, instanța de fond și instanța de apel eronat au apreciat acțiunea reconvențională a SA „INTERAUTOTRANS” ca fiind declarată în termen, or, s-a pretins tardivitatea acestei, având în vedere prevederile art. 968 alin.(1) Cod

civil, însă la caz instanța eronat a aplicat prevederile alin.(2) al aceluiași articol care prevăd că acțiunea care se referă la construcții poate fi intentată în decursul a 5 ani. În același timp, recurentul a pretins că, legislatorul a instituit termenul de 5 ani doar pentru construcții, iar aici legislatorul a prevăzut că acest termen este prevăzut pentru repararea prejudiciului doar în cazul viciilor ascunse ale serviciului prestat, pentru calitatea construcției, dar nu și sub alte aspecte. Astfel, este evident că, termenul de prescripție de 5 ani instituit, se referă doar la acțiunile privind repararea prejudiciului cauzat prin viciile ascunse sau calitate necorespunzătoare a construcției, dar nu este aplicabil și în cazul raporturilor contractuale. Acest aspect este confirmat prin prevederile art.30 alin.(1) din Legea privind calitatea în construcții nr. 721 din 02 februarie 1996.

La fel, a considerat că, este o eroare reținerea de către instanță în calitate de probă a raporturilor de constatare a specialistului Oleg Mocanu din 18 ianuarie 2016 și raportului de expertiză a expertului Anatolie Achimov din 02 aprilie 2018. Cu referire la prevederile art. 19 alin.(3) din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar stabilește, a menționat că, instanța de fond nu putea reține raportul de constatare din 18 ianuarie 2016 care, de fapt, nici nu este cel puțin o expertiză extrajudiciară.

Raportul de expertiză judiciară întocmit de Anatolie Achimov din 02 aprilie 2018 urmează a fi considerat ca fiind inadmisibil și exclus din dosar. Or, potrivit încheierii judecătorești din 06 iulie 2017, expertiza a fost pusă în seama ÎI „Achimov Anatolie”. Totodată, la 10 ianuarie 2017 a intrat în vigoare Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului. Drept urmare, în data de 02 aprilie 2018, data întocmirii expertizei judiciare, ÎI „Achimov Anatolie” nu putea efectua expertize judiciare și Anatolie Achimov nu avea statut de expert judiciar. În același timp accesând baza de date a Ministerului Justiției, a constatat că în Registrul Birourilor Individuale și Asociații de Expertiză Judiciară, BIEJ „Achimov Anatolie” este creată la 20 martie 2018 sub nr.04. Astfel, în data de 02 aprilie 2018, ÎI „Achimov Anatolie” nu putea exista de drept și de fapt. În același timp, conform site-ului Ministerului Justiției, activitatea expertului Anatolie Achimov, prin ordinul CNEJ nr.56 din 02 mai 2018 în temeiul art.63 alin.(1) lit.h) din Legea nr.68 din 14 aprilie 2016, a fost suspendată. Anatolie Achimov cunoscând cu certitudine că nu poate efectua expertiza și nici nu poate indica în expertiza din 02 aprilie 2018 forma sa organizatorică, de facto, „Birou individual”, a efectuat o expertiză falsă cu date denaturate, iar înțelegând acest lucru și anume faptul că poartă răspundere penală conform art. 312, 315 Cod penal, nici nu a semnat la rubrica avertizat de răspundere penală. Prin încheierea din 06 iulie 2017 instanța de judecată l-a somat pe expert de răspundere penală conform art.312 Cod penal. La fel, expertul nu a restituit materialele/probele oferite pentru efectuarea expertizei, deși, conform art.52 din Legea nr.68 din 14 aprilie 2016, expertul este obligat să asigure integritate obiectelor și materialelor examinate precum și returnarea lor. De altfel, la materialele cauzei este anexat avizul de recepție a încheierii instanței privind dispunerea efectuării expertizei și a materialelor expediate expertului, care nu reflectă nicio obiecție referitor la integritatea plicului. Totuși, efectuează expertiza, însă, în opinia recurentului, pentru a se eschiva de răspundere penală, a menționat că, plicul în care au parvenit materialele este desfăcut, fără indicarea listei actelor prezente, inclusiv

celor folosite la efectuarea expertizei. La întrebările adresate la acest aspect, expertul a comunicat că, a restituit actele instanței de judecată, deși, acestea nu se regăsesc la dosar și nu există niciun act cu privire la returnarea lor instanței judecătorești. Totodată, Anatolie Achimov în continuare, întru inducerea în eroare, precum și întru evitarea răspunderii penale, nu a aplicat ștampila personală pe raportul de expertiză judiciară, or, ÎI „Achimov Anatolie” nu mai exista fizic, iar cea a BIEJ „Achimov Anatolie” evident că nu o putea aplica, deoarece ordonatorul expertizei a dispus efectuarea acesteia către altă persoană. Art. 37 alin.(5) al Legii nr.68 din 14 aprilie 2016 prevede că raportul de expertiză este semnat de expertul/experti care l-a/l-au întocmit conform competențelor, aplicându-se ștampila acestuia/acestora pe fiecare pagină și pe toate anexele. Achimov Anatolie a indicat numărul licenței sale, 33, deși, potrivit portalului Ministerului Justiției, licența sa are numărul 152 din 11 octombrie 2017. Anatolie Achimov a acționat cu rea-credință și a efectuat o expertiză care vădit depășește competențele acestuia, având în vedere că din data de 11 octombrie 2017 este expert judiciar în: evaluarea bunurilor imobile și a utilajului tehnologic (15.01), partajarea/modul de folosință a bunurilor imobile (15.02) și cercetarea obiectelor imobiliare, materialelor de construcții și a documentelor conexe (15.03). Expertiza este ilegală și neîntemeiată și în conținut, având în vedere că a modificat și prețurile convenite de părți, fără un anumit temei legal. La etapa întrebărilor în instanță, la întrebarea de ce a modificat prețurile, a răspuns că este părerea lui, dar nu a invocat niciun temei legal. La fel, a declarat că, nu este clar în genere cum expertul Anatolie Achimov a stabilit volumul tuturor lucrărilor, atât timp cât el a respins actele de recepție și alte acte prezentate și care, de fapt, au fost încheiate de către părți, în situația în care acesta fizic nu a efectuat lucrări și nici nu a întocmit procese-verbale de efectuare a acestor lucrări.

Recurentul a pretins că, pârâțul și-a încălcat obligațiile reflectate în contract. Avansul nu a fost transferat, iar lucrările executate au fost plătite parțial. Lucrările au fost primite fără defecte și pretenții.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimatului conform scrisorii de însoțire datate cu 03 martie 2021 (Vol.III, f.d.115) și a fost recepționată la 05 martie 2021, conform avizului de recepție (Vol.III, f.d.117).

La 18 martie 2021, SA „INTERAUTOTRANS” a depus referință la cererea de recurs, exprimând poziția în favoarea declarării recursului ca inadmisibil sau respingerii ca neîntemeiat.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 09 septembrie 2020, iar cererea de recurs a fost depusă la 11 ianuarie 2021.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale participanților la proces la 21 septembrie 2020 (Vol.III, f.d.75). Din mențiunea efectuată în cererea privind eliberarea dosarului pentru cunoștință, rezultă că recurentul a luat cunoștință de decizie la 12 noiembrie 2020 (Vol.III, f.d.80). Astfel, recursul este declarat în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 28 aprilie 2021 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecății, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de SRL „Conprex” și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept: c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din perspectiva prevederilor art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În sensul art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Inițial, Colegiul reține că, pentru a verifica legalitatea deciziei contestate, fără a administra noi dovezi, va recurge la recapitularea esenței litigiului dedus judecății.

Instanțele ierarhic inferioare, conform materialelor cauzei, au reținut că între SRL „Conprex”, în calitate de antreprenor și SA „INTERAUTOTRANS”, în calitate de client, au fost încheiate următoarele contracte de antrepriză: nr.3/13 din 04 noiembrie 2013 (Vol.I, f.d.117); nr.4/13 din 18 noiembrie 2013 (Vol.I, f.d.119); nr.5/13 din 04 decembrie 2013 (Vol.I, f.d.121); nr.6/14 din 31 ianuarie 2014 (Vol.I, f.d.123); nr.7/14 din 03 martie 2014 (Vol.I, f.d.125); nr. 8/14 din 02 aprilie 2014 (Vol.I, f.d.127) și nr.9/14 din 30 mai 2014 (Vol.I, f.d.131), privind efectuarea lucrărilor de construcție, reflectate în devizele locale, la obiectul amplasat în mun. Chișinău, str. Socoleni, nr. 7/1.

În temeiul art. 946 alin. (1), (2) Cod civil, în redacția în vigoare la încheierea contractelor, prin contractul de antrepriză o parte (antreprenor) se obligă să efectueze pe riscul său o anumită lucrare celeilalte părți (client), iar aceasta se obligă să recepționeze lucrarea și să plătească prețul convenit. Obiectul contractului de

antrepriză poate fi atât producerea sau transformarea unui bun, cât și obținerea unor alte rezultate prin efectuarea de lucrări.

Conform pct. 2.1 din contractele menționate, s-a stabilit costul lucrărilor de construcție solicitate pentru fiecare contract în parte. Astfel, pentru contractul de antrepriză nr.3/13 din 04 noiembrie 2013, costul constituia suma de 80264,47 de lei (Vol.I, f.d.117); pentru contractul de antrepriză nr.4/13 din 18 noiembrie 2013 - 118070,59 de lei (Vol.I, f.d.119); pentru contractul de antrepriză nr.5/13 din 04 decembrie 2013-suma de 126602, 96 de lei (Vol.I, f.d.121); pentru contractul de antrepriză nr.6/14 din 31 ianuarie 2014-suma de 107780,90 de lei (Vol.I, f.d.123); pentru contractul de antrepriză nr.7/14 din 03 martie 2014-suma de 279292,00 de lei (Vol.I, f.d.125); pentru contractul de antrepriză nr. 8/14 din 02 aprilie 2014-suma de 511777,98 de lei (Vol.I, f.d.127) și pentru contractul de antrepriză nr .9/14 din 30 mai 2014 –suma de 533477,05 lei (Vol.I, f.d.131).

De altfel, pct. 2.2. din fiecare contract prevede achitarea unui avans, care diferă de la contract la contract, în dependență de costul lucrărilor.

Lucrările efectuate de către SRL „Conprex”, în calitate de antreprenor, au fost recepționate de către SA „INTERAUTOTRANS”, în calitate de client, în baza actelor de predare-primire întocmite pentru fiecare contract, după cum urmează: la 16 noiembrie 2013 pentru contractul din 04 noiembrie 2013 (Vol.I, f.d.151 verso); la: 30 noiembrie 2013 pentru contractul din 18 noiembrie 2013 (Vol.I, f.d.150); pentru contractul din 04 decembrie 2013 (Vol.I, f.d.147); la 10 martie 2014 pentru contractul din 31 ianuarie 2014 (Vol.I, f.d.145); la 28 martie 2014 pentru contractul din 03 martie 2014 (Vol.I, f.d.143; la 19 august 2014 pentru contractul din 02 aprilie 2014 (Vol.I, f.d.140); la 25 august 2014 pentru contractul din 30 mai 2014 (Vol.I, f.d.135 verso); la 06 octombrie 2014 pentru contractul din 30 mai 2014 (Vol.I, f.d.138).

Anumite obiecții la lucrările efectuate de către SRL „Conprex” și recepționate de către SA „INTERAUTOTRANS” în baza actelor de predare-primire nu au fost reflectate, având în vedere că în textele acestora nu se profilează, fiind contrasemnate de către ambele părți cu aplicarea ștampilei.

La fel, au fost eliberate următoarele facturi fiscale seria/nr: JA3414883 din 25 august 2014 (Vol.I, f.d.135); JA3414887 din 06 octombrie 2014 (Vol.I, f.d.137); JA3414882 din 19 august 2014 (Vol.I, f.d.139), precum și facturile seria/nr: PA0873735 din 28 martie 2014 (Vol.I, f.d.142); PA0873734 din 10 martie 2014 (Vol.I, f.d.144); PA0873733 din 24 februarie 2014 (Vol.I, f.d.146); PA0873731 din 30 noiembrie 2013 (Vol.I, f.d.149); PA0873730 din 16 noiembrie 2013 (Vol.I, f.d.151).

Prin cererea de chemare în judecată depusă împotriva SA „INTERAUTOTRANS”, concretizată ulterior, SRL „Conprex”, în final, a solicitat încasarea sumei de 250000 de lei cu titlu de cost al lucrărilor executate, de facto, conform contractului nr. 9/14 din 30 mai 2015, a sumei de 220860,83 de lei cu titlu de dobândă de întârziere pentru perioada 01 septembrie 2014.01 aprilie 2019, a sumei de 109979,17 lei cu titlu de retribuție datorată în temeiul art. 955 alin.(2) Cod civil, încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 10000 de lei și a tuturor cheltuielilor privind judecarea prezentei cauze în sumă de 13529,81 de lei (Vol.I,4-6,161-162, 203, Vol.II, f.d.123-125).

SA „INTERAUTOTRANS” prin cererea reconvențională, concretizată ulterior, înaintată împotriva SRL „Conprex”, în final, a solicitat încasarea sumei de 888908,80 de lei, ce depășește costul lucrărilor executate (Vol.I, f.d.109-114, f.d.207-208).

Prima instanță judecând cauza în fond, prin hotărârea din 11 iunie 2019, a respins ca nefondată cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Conprex” împotriva SA „INTERAUTOTRANS” privind încasarea sumelor, dobânzii de întârziere, cheltuielilor de judecată; a admis integral cererea reconvențională depusă de SA „INTERAUTOTRANS” și a încasat de la SRL „Conprex” în beneficiul SA „INTERAUTOTRANS” suma de 888908,80 de lei cu titlu de cost al lucrărilor executate, suma de 26667,26 de lei cu titlu de taxă de stat, iar în total suma de 915576,06 lei (Vol.II, f.d.200, 203-214).

Instanța de apel, prin decizia din 09 septembrie 2020, a respins apelul declarat de SRL „Conprex” și a menținut hotărârea din 11 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (Vol.III, f.d.57-74).

În consolidarea soluției, instanța de apel a considerat că, la stabilirea temeiniciei pretențiilor SA „INTERAUTOTRANS” față de SRL „Conprex”, prima instanță a elucidat pe deplin circumstanțele cauzei, or, pe marginea lucrărilor de construcții efectuate de SRL „Conprex”, la materialele dosarului au fost anexate două rapoarte de expertiză/evaluare, care demonstrează atât lucrările efectuate, cât și sumele achitate în surplus de SA „INTERAUTOTRANS” pentru acestea.

Subsecvent circumstanțelor constatate, reiterând concluziile și constatările din raportul de expertiză judiciară nr.218 din 02 aprilie 2018 și raportul de constatare tehnico-științifică nr.018 din 18 ianuarie 2016, din care rezultă că, SA „INTERAUTOTRANS” a achitat, inclusiv și în contul contractului de antrepriză nr.9/14 din 30 mai 2015 (pentru o parte din lucrările acestuia), instanța de apel a considerat întemeiată concluzia instanței de fond privind respingerea acțiunii de bază depuse de SRL „Conprex” către SA „INTERAUTOTRANS” privind încasarea sumei de 250000 de lei cu titlu de datorie, în baza contractului de antrepriză nr.9/14 din 30 mai 2015.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel a apreciat concluzia instanței de fond și a considerat neîntemeiate pretențiile SRL „Conprex” privind încasarea de la SA „INTERAUTOTRANS” a sumei de 220860,83 de lei cu titlu de dobândă de întârziere pentru perioada 01 septembrie 2014 – 01 aprilie 2019, or, fiind o pretenție accesorie, aceasta nu poate fi admisă independent de pretenția de bază.

De asemenea, instanța de apel a considerat nefondate argumentele și pretențiile SRL „Conprex” privind încasarea de la SA „INTERAUTOTRANS” a sumei de 109979,17 lei cu titlu de retribuție, or, potrivit art. 955 alin.(2) Cod civil, antreprenorul are dreptul la retribuție dacă imposibilitatea terminării lucrării are loc din cauza materialului necalitativ prezentat de client sau a indicațiilor acestuia, cu condiția că antreprenorul și-a executat obligațiile informaționale.

La caz, SRL „Conprex” motivează că SA ”Inter Auto Trans” nu i-a oferit materialele în termenul prevăzut de părți în contract la pct.3.4. (până la 20.07.2014), și prin somația din 25 iulie 2014, a informat că din acest motiv, lucrările vor fi stopate, iar executarea lucrărilor conform contractului nu vor fi posibile de efectuat.

Cu toate acestea, instanța de apel a considerat că prevederile art.955 alin.(2)

Cod civil, sunt inaplicabile circumstanțelor de fapt indicate supra, or, această normă se referă la: imposibilitatea terminării lucrării are loc din cauza materialului necalitativ prezentat de client, ceea nu se referă la speță; imposibilitatea terminării lucrării are loc din cauza indicațiilor acestuia (clientului).

Cu referire la tardivitatea acțiunii reconvenționale, invocată de către SRL „Conprex” în prima instanță și în instanța de apel, instanța de apel a menționat că într-adevăr, conform art.968 alin.(1) Cod civil, termenul de prescripție este de un an din momentul recepționării lucrării.

Totodată, în opinia instanței de apel, prima instanță corect a statuat că contractele de antrepriză ce se referă la construcții, cum este și cazul speței, sunt ghidate prin prisma art.968 alin.(2) Cod civil, conform căruia, acțiunea care se referă la construcții poate fi intentată în decursul a 5 ani.

Suplimentar, instanța a reținut că pretențiile SA „INTERAUTOTRANS” se referă la îmbogățirea fără justă cauză, or, potrivit art. 1424 alin.(1) Cod civil, acțiunea în reparare a prejudiciului se prescrie în termen de 3 ani începând cu momentul în care persoana vătămată a cunoscut sau trebuia să cunoască existența prejudiciului și persoana obligată să-l repare.

Prin urmare, pretențiile SA „INTERAUTOTRANS” au fost înaintate în interiorul termenului de prescripție, prevăzut de lege, mai mult ca atât că, momentul începerii curgerii termenului de prescripție urmează a fi considerat acela de când SA „INTERAUTOTRANS” a aflat despre încălcarea dreptului subiectiv civil, moment care de altfel este determinat de întocmirea raportului de constatare tehnico-științifică nr.018 din 18 ianuarie 2016, întocmit de SRL „CEXIN”.

Prin prisma criticilor aduse de către recurent, Colegiul relevă că, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanță în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii, fără a elucida circumstanțele cauzei, apreciind superficial circumstanțele cauzei, pripit s-a pronunțat în favoarea respingerii cererii de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe prin care a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Conprex” și admisă cererea reconvențională înaintată de SA „INTERAUTOTRANS”, prin ce se impune casarea deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, din motivele ce succed.

Având în vedere că anterior s-a iterat esența litigiului, în continuare urmează a fi accentuate aspectele care au fost ignorate de instanța ierarhic inferioară la soluționarea cauzei în ordine de apel, deși, o obligație în acest sens îi revine în temeiul legii procesuale.

De altfel, în virtutea art. 373 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut constant în jurisprudența sa ca dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 paragraful 1 din Convenție, nu

poate trece drept efectiv decât dacă cererile și observațiile părților sunt în mod real ascultate, adică în mod real și concret examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 din CEDO, implică în special în sarcina instanței, obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor de probă, al argumentelor și elementelor de probă ale părților.

Incontestabil, dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă susținerile părților sunt examinate de către instanța, aceasta având obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și elementelor de probă sau cel puțin de a le aprecia. Singura garanție că instanța a analizat susținerile părților, argumentele și probele administrate o reprezintă motivarea hotărârii judecătorești.

În continuare, Colegiul reiterează că, pretențiile formulate de către SRL „Conprex” împotriva SA „INTERAUTOTRANS” rezultă din obligațiile asumate de ambele părți în baza contractului de antrepriză, încheiat la 30 mai 2014, pentru efectuarea lucrărilor de construcție la obiectul din str. Socoleni, nr. 7/1, mun. Chișinău (Vol.I, f.d.131).

În pct. 2.1 din contractul menționat, s-a convenit că, costul lucrărilor se determină în baza înțelegerii contractuale, confirmate prin devizul local nr.7, anexată la contractul dat și constituie suma de 533477,05 lei, iar conform pct. 2.2, clientul transferă antreprenorului avansul în mărime de 100000 de lei (Vol.I, f.d.131). Achitarea bazată pe actul privind lucrările executate, se efectuează în termen de 5 zile bancare de la momentul semnării actului, conform pct.2.3 din același contract.

Astfel, în data de 25 august 2014 și la 06 octombrie 2014 au fost întocmite actele de predare-primire a lucrărilor efectuate în baza contractului de antrepriză nr. 9/14 din 30 mai 2014, în valoare de 411712,14 lei și respectiv de 11785,74 de lei, contrasemnate de ambele părți (Vol.I, f.d.135verso-136, 138), precum și au fost eliberate facturile fiscale seria/nr: JA3414883 din 25 august 2014 pentru suma de 411712,14 lei (Vol.I, f.d.135) și JA3414887 din 06 octombrie 2014 pentru suma de 11785,74 de lei (Vol.I, f.d.137).

În baza contractului de antrepriză nr. 9/14 din 30 mai 2014 costul lucrărilor care urmau a fi executate de către SRL „Conprex” constituia suma de 533477,05 lei, însă, având în vedere actele de predare-primire și facturile fiscale amintite *supra*, denotă că, s-au executat lucrări în valoare de 423497,88 de lei, nefiind executate lucrările în valoare de 109979, 17 lei.

Concomitent Colegiul notează că, de altfel, circumstanțe reținute de instanțele ierarhic inferioare, în rezultatul cererii SA „INTERAUTOTRANS” către Centrul de Expertize Independente cu privire la aprecierea calității construcției la executarea lucrărilor de reconstrucție efectuate de SRL „Conprex”, la obiectul nr. CPI 1/03-14-R, verificarea lucrărilor de construcție și montaj, executate, de facto, precum și aprecierea valorii lucrărilor executate, expertul Oleg Mocanu a întocmit raportul de constatare tehnico-științifică nr. 018 din 18 ianuarie 2016. În concluzie, în esență, expertul a conchis că au fost mărite volumele și manopera practic la majoritatea lucrărilor (Vol.I, f.d.81-98).

În cadrul judecării cauzei în prima instanță, la solicitarea SA „INTERAUTOTRANS”, prin încheierea din 06 iulie 2017 a fost numită efectuarea expertizei tehnice în construcție privind soluționarea întrebărilor: dacă lucrările de

construcție și montaj, inclusiv manopera, executate, de facto, de SRL „Conprex” la obiectul nr. CPI 1/03-14-R, corespund volumului, valorilor indicate în actele de transmitere-primire a lucrărilor executate conform contractelor de antrepriză nr.3/13 din 04 noiembrie 2013, nr.4/13 din 18 noiembrie 2013, nr.5/13 din 04 decembrie 2013, nr.6/14 din 31 ianuarie 2014, nr.7/14 din 03 martie 2014, nr. 8/14 din 02 aprilie 2014 și nr.9/14 din 30 mai 2014; care este volumul și valoarea lucrărilor real executate, inclusiv manopera; dacă volumul lucrărilor de construcție și montare executate, de facto, corespund actelor de transmitere-primire și contractelor de antrepriză. Efectuarea expertizei a fost încredințată ÎI „Achimov Anatolie”, fiind somat de răspundere penală conform art.312 Cod penal pentru prezentarea cu bunăștiință a unui raport de expertiză fals (Vol.II, f.d.12)

Concluzia raportului de expertiză nr. 218 din 02 aprilie 2018, elaborat de ÎI „Achimov Anatolie” denotă, în esență, că, lucrările de construcție și montaj, inclusiv manopera, executate, de facto, de SRL „Conprex” la obiectul nr. CPI 1/03-14-R, nu corespund volumului, valorilor indicate în actele de transmitere-primire a lucrărilor executate conform contractelor de antrepriză; volumul și valoarea lucrărilor real executate constituie în total suma de 498027,27 de lei; volumul lucrărilor de construcție și montare executate, de facto, nu corespund actelor de transmitere-primire și contractelor de antrepriză. Au fost mărite volumele și manopera practic la majoritatea lucrărilor (Vol.II, f.d.28-43).

În context, Colegiul învederează că, în conformitate cu art. 117 alin.(1), (2), (3) Cod de procedură civilă, probe în cauze civile sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei. În calitate de probe în cauze civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea cauzei, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților. Probele obținute cu încălcarea legii nu au putere de probațiune și nu pot fi puse de instanță în temeiul hotărârii.

Deși, în sensul normei procedurale citate, concluziile experților se admit în calitate de probe, în conformitate cu art. 130 alin. (2) Cod de procedură civilă, nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

Mai mult, în sensul art. 158 alin. (6) Cod de procedură civilă, raportul de expertiză nu este obligatoriu pentru instanța judecătorească și se apreciază conform art.130. Respingerea lui însă trebuie să fie motivată.

În virtutea art. 130 alin.(1), (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Din perspectiva circumstanțelor reliefate anterior, Colegiul reține că, instanțele ierarhic inferioare, în esență, prin prisma concluziilor expertizei efectuate au intervenit în costul lucrărilor convenite de către SRL „Conprex” și SA „INTERAUTOTRANS”, în baza contractelor de antrepriză menționate supra,

încasând în temeiul art. 1389 alin.(1) Cod civil, de la SRL „Conprex” în beneficiul SA „INTERAUTOTRANS” suma de 888908,80 de lei.

La acest capitol, Colegiul apreciază ca fiind relevante și argumentele recurentului precum că s-a intervenit în raporturile între persoane de drept privat, care au la bază contracte de antrepriză.

În această ordine de idei, Colegiul consideră necesar de a evoca prevederile ce reglementează contractul în general, precum și contractul de antrepriză, în redacția în vigoare la data apariției raporturilor contractuale între SRL „Conprex” și SA „INTERAUTOTRANS”.

În virtutea art. 666 alin.(1), (2) Cod civil, contract este acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice. Contractului îi sunt aplicabile normele cu privire la actul juridic.

Conform art. 667 alin. (1) Cod civil, părțile contractante pot încheia în mod liber, în limitele normelor imperative de drept, contracte și pot stabili conținutul lor. Dacă, în scopul protecției intereselor prioritare ale societății sau ale unui individ, efectele unui contract depind de încuviințarea autorităților statului, limitările și condiționările trebuie reglementate prin lege.

În temeiul art.668 alin.(1), (3) Cod civil, contractul încheiat legal obligă părțile nu numai la ceea ce au stipulat expres, dar și la tot ceea ce rezultă din natura lui în conformitate cu legea, cu uzanțele sau cu principiile echității. Contractul poate fi modificat sau rezolvit numai în conformitate cu clauzele sale ori prin acordul părților dacă legea nu prevede altfel.

Art. 679 alin. (1) Cod civil statuează că, contractul se consideră încheiat dacă părțile au ajuns la un acord privind toate clauzele lui esențiale.

Conform art. 946 alin. (1) Cod civil, prin contractul de antrepriză o parte (antreprenor) se obligă să efectueze pe riscul său o anumită lucrare celeilalte părți (client), iar aceasta se obligă să recepționeze lucrarea și să plătească prețul convenit.

În virtutea în art. 957 alin.(1) Cod civil, după executarea lucrării, clientul este obligat să recepționeze lucrarea în modul, la locul și în termenul stabilit de legislație sau de contract, iar art. 958 alin.(1) Cod civil prevede că viciile și abaterile constatate trebuie stipulate în actul de recepționare semnat de părți sau întocmit unilateral, în care se stabilește modul, condițiile și termenele de înlăturare a viciilor și a abaterilor constatate.

Cu referire la normele de drept material enunțate, Colegiul relevă că, instanțele ierarhic inferioare au ignorat faptul că, contractul este acordul de voință realizat între două persoane juridice, precum și că contractul poate fi modificat numai în conformitate cu clauzele sale ori prin acordul părților dacă legea nu prevede altfel.

Mai mult, pentru fiecare contract în pct. 2.1, a fost convenit costul lucrărilor ce urmează a fi efectuate de către SRL „Conprex”, iar la recepționarea acestora în baza actelor de predare-primire, de către SA „INTERAUTOTRANS” nu au fost înaintate anumite obiecții sau rezerve, aspect conturat supra.

De altfel, deși, din partea clientului SA „INTERAUTOTRANS”, actele de predare-primire a lucrărilor efectuate, au fost semnate de către directorul adjunct V. Pogodin, SA „INTERAUTOTRANS” a pretins că au fost semnate de o persoană neîmputernicită.

Totodată, Colegiul notează că, deși, pentru lucrările executate în baza contractelor de antrepriză anterioare până la contractul din 30 mai 2014, actele de predare-primire a lucrărilor au fost semnate de aceeași persoană în numele SA „INTERAUTOTRANS”, însă, ultima a efectuat achitățile către SRL „Conprex”, fără a obiecta la împuternicirile semnatarului. Or, fiecare factură a fost eliberată la data întocmirii actului de predare-primire corespunzător.

În altă ordine de idei, Colegiul nu neagă dreptul clientului de a înainta reclamații referitor la viciile ascunse sau la abaterile de la condițiile contractului care nu au putut fi descoperite în momentul recepționării lucrării, având în vedere art. 958 alin.(3), precum și art. 959 Cod civil. În sensul normelor numite, clientul care a acceptat lucrarea fără rezerve conservă totuși drepturile împotriva antreprenorului în cazul viciilor ascunse. Reclamațiile referitoare la viciile ascunse sau la abaterile de la condițiile contractului care nu au putut fi descoperite în momentul recepționării lucrării urmează a fi prezentate antreprenorului imediat după constatarea lor.

La caz, Colegiul precizează că, SA „INTERAUTOTRANS”, având la bază raportul de constatare efectuat de CEXIN, a somat SRL „Conprex” de a-i restitui suma de 888908,80 de lei, considerată a fi achitată mai mult decât se cuvine și a fi o îmbogățire fără justă cauză (Vol.I, f.d.155-158) și ulterior s-a adresat în instanța cu cerere de a fi încasată suma dată pe cale judecătorească.

Colegiul reiterează că, soluția instanțelor ierarhic inferioare este bazată pe raportul de constatare tehnico-științific nr.018 din 18 ianuarie 2016, întocmit de expertul Centrului de Expertize Independente „Cexin” SRL, Oleg Mocanu, precum și raportul de expertiză judiciară nr.218 din 02 aprilie 2018, elaborat de ÎI „Achimov Anatolie” care s-au pronunțat în privința lucrărilor de construcție, volumul și valoarea reală a acestora, din poziția experților.

Sub acest aspect, Colegiul, prin prisma alegațiilor recurentului referitor la admisibilitatea acestor rapoarte cu titlu de probe, având în vedere normele de drept pertinente, iterează că în sensul art. 121 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Art. 122 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă stipulează că admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor. Se consideră inadmisibile probele obținute cu încălcarea prevederilor legii, cum ar fi inducerea în eroare a participantului la proces, încheierea actului de către o persoană neîmputernicită, încheierea defectuoasă a actului procedural, alte acțiuni ilegale.

Deși, recurentul în apelul declarat a adus critici rapoartelor întocmite cu referire la normele de drept, instanța de apel a generalizat, în esență, concluzia sa prin faptul că SRL „Conprex” nu a solicitat, nici în prima instanță și nici în instanța de apel, ordonarea unei expertize repetate sau suplimentare, după caz, dar s-a limitat doar la caracterizarea negativă a acestor acte.

În această ordine de idei, inițial Colegiul relevă că, solicitarea efectuării unei expertize judiciare este un drept al părții și nu o obligație, în situația în care circumstanțele invocate de partea respectivă, în opinia sa, sunt confirmate prin înscrisurile prezentate. De altfel, în cazurile prevăzute de lege, expertiza poate fi

numită și din oficiu.

Subsecvent, Colegiul accentuează că, partea nu este lipsită de dreptul de a obiecta la concluziile experților, însă automat nu devine și o obligație de a solicita numirea unei alte expertize.

Or, instanța de apel avea obligația în virtutea art. 373 alin. (5) Cod de procedură civilă, de a se pronunța asupra tuturor motivelor invocate în apel, în special asupra criticilor recurentului aduse rapoartelor menționate, în situația în care acestea au fost puse la baza concluziilor atât instanței de fond, cât și instanței de apel.

Urmează a fi accentuat că în conformitate cu art. 149 alin.(1) Cod de procedură civilă, expertiza judiciară se efectuează de către un expert judiciar înscris în Registrul de stat al experților judiciari. În cazul în care în Registrul de stat al experților judiciari nu sunt experți de specializarea necesară sau în cazul în care nu poate fi numit un alt expert judiciar din motive de incompatibilitate, în calitate de expert judiciar poate fi recunoscută ad-hoc o persoană competentă în specializarea solicitată pentru efectuarea expertizei judiciare.

Implicit, pornind de la criticile recurentului la acest aspect, la rejudecarea cauzei urmează a fi verificată această circumstanță, în situația în care modificările survenite în legislația în vigoare referitor la statutul experților judiciari impunea anumite condiții. Or, Anatolie Achimov în calitate de expert, la fel, are obligația de a se conforma prevederilor legale.

Conform extrasului din Registrul de stat al experților judiciari deținut de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, expertul judiciar Anatolie Achimov deține licența seria/nr. EJ 068171, cu numărul de înregistrare 152 și data eliberării din 11 octombrie 2017, fiind expert de categorie superioară, specializat în: evaluarea bunurilor imobile și a utilajului tehnologic (15.01.); partajarea/modul de folosință a bunurilor imobile (15.02.); cercetarea obiectelor imobiliare, materialelor de construcții și a documentelor conexe (15.03.), Biroul Individual de Expertiză Judiciară „Achimov Anatolie”, în baza deciziei MJ nr.04 din 20 martie 2018 privind înregistrarea biroului individual de expertiză judiciară.

Colegiul învederează că, în temeiul art. 84 alin.(1), (2) din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68 din 14 aprilie 2016, în vigoare din 10 decembrie 2016, experții judiciari particulari, calificați în temeiul Legii nr.1086-XIV din 23 iunie 2000 cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale, sunt obligați, în decurs de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, să-și organizeze activitatea în una dintre formele prevăzute la art.68 din prezenta lege. Nerespectarea prevederilor alin.(1) servește drept temei pentru pierderea calității de expert judiciar și radierea acestuia din Registrul de stat al experților judiciari.

Subsecvent, deși, textul legal citat obligă experții judiciari particulari în decurs de 6 luni să-și organizeze activitatea în una din formele de organizare prevăzute la art. 68 alin.(1) din Lege și anume: în calitate de angajat în cadrul unei instituții publice de expertiză judiciară; în cadrul unui birou individual de expertiză judiciară; în cadrul unui birou asociat de expertiză judiciară, la data de 02 aprilie 2018 Întreprinderea Individuală „Achimov Anatolie”, în partea introductivă a raportului de expertiză, a indicat: „Achimov Anatolie-expert judiciar particular, inclus în

Registrul de stat al experților judiciari particulari atestat cu nr. 33 de înregistrare și nr. 0000065 a certificatului...”.

Or, la data respectivă expertul Anatolie Achimov figura în Registrul de stat al experților judiciari deținut de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, cu licența seria/nr. EJ 068171, cu numărul de înregistrare 152 din 11 octombrie 2017 cu specialitățile pentru care a primit calificarea de expert judiciar: evaluarea bunurilor imobile și a utilajului tehnologic (15.01.); partajarea/modul de folosință a bunurilor imobile (15.02.); cercetarea obiectelor imobiliare, materialelor de construcții și a documentelor conexe (15.03.)

În situația în care concluzia expertizei întocmite de expertul Anatolie Achimov a fost pusă la baza soluției instanței, la rejudecarea cauzei instanța de apel urmează a verifica această împrejurare rezultând și din domeniul de activitate a acestui și specialităților pentru care a primit calificarea de expert judiciar.

Mai mult, instanța de apel reține ca fiind declarative argumentele SRL „Conprex” și admite contradicții în ipotezele sale, pornind de la faptul că, a constatat că, la 20 martie 2018 a fost înregistrat Biroul Individual de Expertiză Judiciară „Achimov Anatolie” sub nr.04, însă totodată, a punctat că în data de 02 aprilie 2008, care este o lună ulterioară lunii martie, Întreprinderea Individuală „Achimov Anatolie” era în drept și a avut de fapt posibilitatea de a întocmi acest raport.

Or, instanța de apel a eludat faptul că formele de organizare a activității expertului judiciar sunt diferite.

În atare circumstanțe, la rejudecarea cauzei urmează a fi verificate, având în vedere circumstanțele conturate *supra*, dacă ÎI „Anatolie Achimov”, în persoana expertului Anatolie Achimov, la data de 02 aprilie 2018 avea împuternicirile necesare de a efectua expertiza tehnică în construcție în sensul dispus prin încheierea judecătorească din 06 iulie 2017, pornind de la speciilitățile pentru care a primit calificarea de expert judiciar. Or, acest raport de expertiză a fost pus la baza soluției instanțelor ierarhic inferioare și rezultând din constatările acestora, înscrisul dat a avut o valoare probantă preferențială față de alte înscrisuri, inclusiv cu contractele de antrepriză și clauzele acestora, devizele locale, actele de predare-primire a contractele de antrepriză.

Subsecvent, la rejudecarea cauzei civile, adoptarea soluției la caz urmează a fi precedată de toate aceste etape, luând în considerare momentele conturate, ignorate anterior, precum și motivarea să fie efectuată atât prin prisma poziției părții reclamante, cât și obiecțiilor părții oponente pe ambele acțiuni formulate în raport cu probele prezentate și normele de drept pertinente litigiului, rezultând din prevederile art. 130 Cod de procedură civilă, ca, în consecință, soluția adoptată să fie certă și coerentă, atât pe marginea acțiunii inițiale, cât și celei reconvenționale și să răspundă standardelor unui proces echitabil garantat de art. 6 § 1 CEDO.

Coroborând circumstanțele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu prevederile art.442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Conprex”.

Se casează integral decizia din 09 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Conprex” împotriva Societății pe Acțiuni „INTERAUTOTRANS” cu privire la încasarea sumelor, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională depusă de Societatea pe Acțiuni „INTERAUTOTRANS” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Conprex” cu privire la încasarea sumei și compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Galina Stratulat